

Universitätsbibliothek Paderborn

Qvæstiones Morales Selectiores De Lege Interna Et Externa

discussæ, ac Resolutæ, & in duos Libros divisæ, In quibus, propositis casibus, prima quædam principia, ad plurimas alias Qvæstiones similes resolvendas perutilia, subinde examinantur

[De Lege Interna]

Beati, Gabriele

Augustæ Vindellicorum, 1729

VD18 90108957

55 An peccatum ex se mortale, ex superioris voluntate, fieri possit veniale.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39908

QVAESTIO LV.

*An peccatum ex se mortale, ex Superioris voluntate,
fieri possit veniale.*

CASUS.

IN quadam Religione, erat Constitutio obligans ad audiendum, singulis diebus, sacrum sub veniali. Vnus autem ex Religiosis, integro mense, Sacrum diebus ferialibus omisit. Quæritur; Vtrum mortaliter peccauerit.

SYMMARIVM.

2 <i>Legislator, non videtur obligare posse leuiter in materiâ graui.</i> 7 <i>Sicut non potest lex Diuina, ac naturalis.</i> 10 <i>Nec Confessarius, dum poenitentiam imponit.</i> 11 <i>Potest tamen.</i> 12 <i>Lex, totam obligandi vim habet à voluntate Legislatoris.</i> 13 <i>Sicut Votum à Voluntate Vouentis.</i> 14 <i>Modus obligandi leuiter in materiâ graui, est possibilis, & sepe conueniens.</i> 15 <i>Superioris voluntas requiritur, & ad obligationem, & ad qualitatem obligationis.</i> 16 <i>Quomodo à Superioris voluntate peccati grauitas pendeat.</i> 17 <i>Virtus, non semper grauius leditur.</i> 18 <i>Cur Legislator, in materiâ leui, grauius obligare non possit.</i> 19 <i>Cur lex naturalis, in materiâ graui, leuiter obligare non possit.</i> 21 <i>Quomodo obligatio sit effectus.</i>	22 <i>Cur Confessarius, leuiter obligare non possit in materiâ graui.</i> 23 <i>Lex, à Legislatoris voluntate totaliter pender.</i> 24 <i>Materia de se leuis, quomodo fieri possit grauis.</i>

RATIONES DVBITANDI.

CVM ad peccatum mortale, requiratur in obiecto malitia grauis, vt *Quæst. præced.* dictum est. Certum est, omissionem Sacri diebus festis, grauem malitiam continere; opponitur enim Ecclesiæ præcepto, quod Sacri auditionem præcipit sub mortali. Quæstio igitur est; an hæc omissio, quæ ex se est sufficiens ad mortale, ex solâ Legislatoris voluntate fieri possit, materia solùm peccati venalis.

Ratio autem dubitandi est primò; 3 quia, cum quodlibet peccatum mortale sit transgressio Legis, & hæc transgressio ex Legislatoris voluntate pendeat, non videtur Legislator, posse in materiâ graui obligare solùm sub culpâ leui; Superio-

perioris enim voluntas requiritur solum ad obligationem imponendam; qualitas vero ipsius obligationis, ex rerum præceptorum grauitate vel leuitate desumi debet. Ergo hanc obligationem extendere, vel coarctare, à Superioris voluntate non pendet.

4 Secundò; Quia, quod peccatum sit veniale, vel mortale, non pendet à voluntate Superioris præcipientis, sed ex ipsis rebus præceptis; hæ enim, posito præcepto, grauem, vel leuam deordinationem deinde ex se habent. Ergo ex Superioris voluntate, fieri non potest veniale, quod alias esset mortale.

5 Tertio; Quia Superior, per suum præceptum, constituit rem præceptam in materia alicuius virtutis; si enim præcipiat ieiunium, illud constituit in materia temperantiæ; si Sacrum, in materia Religionis &c. Ergo qui hæc omittit, si grauia sint, virtutem illam grauius lædit, ideoque venialiter solum peccare non poterit.

6 Quarto; Quia non potest Legislator, in materia leui, obligare sub culpâ graui; talis enim obligatio irrationabilis esset, ac iniusta. Sed etiam irrationabilis, ac iniusta est obligatio leuis, in materia graui; non enim proportionatur materiæ. Ergo etiam obligare non potest leuiter in materia graui.

7 Quintò; Quia lex Diuina, ac naturalis, in materia graui obligare non potest solum sub veniali. Ergo neq; lex humana; ex præcepto enim, in materia graui, naturaliter, ac necessario sequi videtur obligatio grauis, cum hæc sit illi proportionata.

8 Sextò; Quia nemo Voto se obligare

potest solum sub veniali, in materia graui. Ergo neque Legislator in materia graui obligare potest solum sub veniali; ideo enim voto nemo obligare se potest sub veniali in materia graui, quia quamuis voti, ac promissionis obligatio ex Voluentis intentione pendeat; quantitas tamen obligationis sumitur ex naturâ rei iuxta materiæ qualitatem; totum hoc autem militat etiam in lege, cum Votum sit lex quædam priuata.

Septimò; Quia obligatio, est quasi effectus, qui ad legem necessariò consequitur, ideo enim subditi legibus obligantur, quia leges, legitimæ sunt, ac validæ. Sed effectus, qui ad causam necessariam consequitur, impediri non potest. Ergo neque obligatio grauis, posita lege in materia graui.

Octauò; Quia, in Sacramento Pœnitentiæ, pœnitens sub mortali pœnitentiæ grauem implere tenetur, quamuis Confessarius illi dicat, se intendere illum obligare solum sub veniali; Ergo etiam, quamuis Legislator obligare intendat solum ad veniale, si materia sit grauis, subditus adhuc obligabitur sub mortali; Atque ita tenent: *Vasquez* 1. 2. tom. 2. d. 158. c. 3. n. 17. & c. 4. n. 32. *Bellarmin.* 10. 1. controu. p. 2. contr. 5. lib. 3. de Eccl. milit. c. 11. in solut. ad pen. *Aragon.* 2. 2. quæst. 62. art. 3. col. 5. *Reginald.* lib. 15. n. 44. *Sotus* lib. 1. de iust. quæst. 6. art. 4.

RESOLVTIO.

Respondetur tamen; Religiosum, si sacrum præceptum omittendo, venialiter solum peccasse. Ita *Suar.* lib. 2. de legib. exp. 27. num. 7. *Sanch.* lib.

lib. 1. matr. d. 9. num. 6. & lib. 6. sum. c. 4. num. 25. Salas de legib. d. 10. f. 7. num. 33. Valentia 1. 2. d. 7. quæst. 5. pan. 2. quæstiunc. 2. Ioan. Sanch. in select. d. 15. num. 16. Nau. c. 73. summ. num. 49 Bonac. d. 1. de legib. qu. 1. pun. 7. §. 4. num. 23. Lessius lib. 2. c. 41. d. 9. num. 96. & alii apud istos.

12 Primò; Quia legis obligatio pendet totaliter à voluntate Legislatoris. Ergo, si Legislator obligare nolit ad mortale, lex ad mortale obligare non potest; obligatio enim extendi non potest ultra mentem Legislatoris; ex *L si quis, nec causam*; & actus, in moralibus, non excedit intentionem Agentis; *L non omnis, ff. si certum petatur*. Cum ergo constitutio supponatur non obligare ad mortale; sequitur, Religiosum mortaliter non peccasse, sed solum venialiter.

13 Secundò; Quia Votum ac promissio, est lex quædam priuata, quam promittens sibi imponit; promittens autem, etiam in materiâ graui, ad solam culpam venialem obligare se potest; si enim ex solo defectu voluntatis se obligandi, ad nullam culpam obligare se potest, cum sola voluntas se obligandi totius obligationis sit mensura; cur ad solam culpam venialem se obligare non poterit, si ad illam solam velit se obligare. Ergo etiam lex, ad solam culpam venialem obligare poterit, etiam in materiâ graui, si Legislator ad illam solam velit obligare; mensura enim obligationis in lege, est voluntas Legislatoris non minus, quam voluntas Vouentis in Voto.

14 Tertiò; Quia hic modus obligandi solum sub veniali etiam in materia graui, potest aliquando esse conueniens, *R. P. Beati Lib. 1.*

præsertim in Religionibus; In his enim Superiores, ne multiplicentur obligationes graues, & cum leues sufficiant, aliqua grauia præcipere possunt sub veniali; qua enim indecentia, aut iniustitia, aut excessus in hoc appareat; Cum ergo modus hic obligandi, & possibilis sit, & sæpe etiam conueniens; non apparet, cur negari debeat; ideoque Religiosus obligari potuit solum ad veniale, & consequenter constitutionem transgrediendo, venialiter solum peccauit. Atque ita dari de facto, in aliquibus Religionibus similes constitutiones, asserit. *Suar. lib. 3. de legib. c. 27.*

OBIECTIONVM SOLVTIO.

15 **N**equè obstant rationes in contrarium; Nam ad primam Respondetur; Voluntatem Superioris requiri non solum ad imponendam obligationem, sed etiam ad eius qualitatem; Ipse tamen regulariter, cum aliter non explicat, censetur velle obligare iuxta qualitatem materiæ, & tunc ex materiæ grauitate, vel leuitate, pensanda est obligatio.

16 **A**d secundam Respondetur; Quamuis à Superioris voluntate immediatè non pendeat, quod peccatum sit veniale, vel mortale, pendere tamen mediatè, quatenus voluntas Legislatoris intendentis obligare solum ad veniale facit, vt ommissio rei præceptæ, quamuis grauis, legem tamen grauitè non lædat.

17 **A**d tertiam; Negatur consequentia; Virtus enim, grauitè non læditur, nisi cum eius ommissio grauitè est prohibita.

Nn

bita.

bita. In præfenti autem, auditio Sacri, est præcepta solùm leuiter, & sub veniali.

18 Ad quartam; Negatur consequenter.

Quamuis enim Legislator, in materià leui, obligare grauius non possit, quia illa voluntas obligandi esset iniusta, & subdito iniuriôsa; potest tamen in materià graui leuiter obligare, quia sic nullam subdito iniuriam infert, & aliunde obligationis diminutio legem reddit magis suauem, & est actus benignitatis in Superiore, qui, sicut totam obligationem tollere posset, ita illam potest minuire, ac de facto minuit, vt subdito reddatur suauior.

19 Ad quintam Respondetur; Legem naturalem obligare non posse leuiter in materià graui, quia obligatio legis naturalis, oritur ex re ipsa. Ergo, sicut res ipsa grauis est, ita grauis esse debet obligatio. At obligatio legis positivæ, totaliter pendet à voluntate Legislatoris. Ergo sicut ab eo auferri prohibito potest ita potest limitari.

20 Ad sextam; Negatur Antecedens; sicut enim omnis obligatio, ortum habet ab intentione Vouentis, ita oriri ab illa potest modo limitato, & non secundùm omnem materiæ proportionem, ac capacitatem.

21 Ad septimam Respondetur; Quamuis obligatio seruandi legem sit effectus legis; hunc tamen effectum coartari posse pro voluntate Legislatoris; Legislator enim ferre potest legem obligantem, vel quantum potest, vel solùm secundum minorem obligationem, quam potest imponere, cum hoc ab eius voluntate omnino dependeat.

Ad octauam; primò: Negatur Antecedens. Confessarius enim, pro suâ voluntate, coartare potest obligationem penitentia; nam, cum penitentia, lex quædam sit, ac præceptum, humanæ legis, ac præcepti conditiones sortiri debet. Respondetur tamen secundò: Negando consequentiam. Ratio autem diuersitatis est, quia Confessarius, penitentiam non imponit nomine proprio, sed nomine Christi, & tanquam eius vices gerens. Christus autem, non præsumitur velle ad grauem penitentiam leuiter solùm obligare.

COROLLARIA.

Colligitur ex dictis primò: Peccatum, quod aliàs, attentâ materiæ grauitate, deberet esse mortale, ex solâ Legislatoris voluntate fieri posse veniale; quia potest Legislator rem illam, quamuis grauem, percipere solùm sub veniali, in hoc autem casu, talis legis transgressio est solùm venialis, cum totaliter pendeat à voluntate Legislatoris.

Secundò, Etiam peccatum, quod aliàs, attentâ materiæ leuitate, deberet esse veniale, ex Legislatoris voluntate, fieri posse mortale: Silentij enim violatio, vel ingressus in alienam cellam, quæ secundum se considerata essent ad summum peccata venialia, si accedat Superioris præceptum sub panâ excommunicationis, fiunt mortalia. Tunc tamen, materiæ istæ, à fine præcepti redduntur graues, cum ob grauem aliquem finem prohibeantur; sicut esus pomi, quamuis secundum se, res leuissima videretur, quia tamen prohibitus fuit in recognitionem

nem Auctoritatis, & humanæ subiectionis, ab hoc fine, fuit redditus res grauiſſima. Et in hoc ſenſu Clem. exiui. de verb. ſignif. & c. ex his: de verb. ſignif. in 6. di-

citur, verba præceptiua, in reg. S. Franciſci, indicare obligationem ſub mortali, quia præcipiunt ob finem grauem.

QVAESTIO LVI.

An peccatum ex genere mortale, ex materia leuitate, fieri poſſit veniale.

C A S V S.

LEX erat in quodam Regno, ne vllus ex eo triticum extraheret, ad vitandam famem, quæ ibi timebatur. Titius tamen nihilominus quinque tritici modios extraxit. Quæritur: Vtrum mortaliter peccauerit.

SUMMARIVM.

3 Quinque Tritici modiorum extractio, videtur materia grauis.

7 Materia grauitas, & leuitas, vnde deſumatur.

8 Eadem materia reſpectu diuerſorum, poteſt eſſe grauis, & leuis.

9 Quinque Tritici modios extrahere, non eſt mortale.

10 Lex, per hoc grauiter non violatur.

11 Sicut, ſi extraheretur quantitas longe minor.

12 Quinque modij, reputantur materia leuis.

13 Eorum extractio, leuiter prohibetur.

14 Et Reipublica inſert damnum leue.

15 Finis legis eſt, vitare damnum graue.

17 Quanam materia cenſenda ſit, graue damnum aſſerre.

18 Materia paruitas, non rectè deſumitur per comparationem ad totam rem præceptam.

19 Deſumitur ex fine præcepti.

20 Aquam, in Calice, vino non miſcere eſt mortale.

21 Vna, aut altera vncia ieiunium non frangit.

22 Materia grauitas, prudentis arbitrio cenſanda eſt.

23 Duorum horarum labor, diebus feſtis, videtur materia leuis.

RATIONES DVBITANDI.

Sicut ſemiplena libertas, & Legislatoris voluntas, peccatum alias ex genere ſuo mortale, reddere poſſunt veniale, ita à fortiori, hoc poteſt materia

N n 2

leui-